

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BROÐURSKAPUR

Nr. 29

Lýsingarprísir fyri mm: 12 oyru á
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Mánadagin 4. august 1947

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,00 + porto um fjórðingsárið

21 Árg.

Bróðurstríð.

Innlendis stríð, um tað er vápnastrið ella bert eitt politiskt stríð, er altíð einum landi og fólki til ógagns.

Tá ið arbeiðisófriðurin skuldi verða í vár, vóru tað blóð, sum skrivaði um tann stóra vanda, okkara ungi vinnuvegur kom i, um stríð fór at birtast millum arbeiðarar og arbeiðsgevarar. Hesi blóð funnst tá at teimum, sum skuldu birta uppundir og eggja arbeiðarunum til verkfall.

Rætt er, at ófriður millum arbeiðarar og arbeiðsgevarar er til skaðis fyri vinnu- og fíggarliv landsins. Men ikki minni til skaðis er tað, tá ið landsins kosnu menn, menninir, sum smíða skulu lóginar, sum skipa skulu fyri og gera arbeiðislikindini lagalig og góð, standa í opnum bardaga og kunna ikki semjast um eina skipan, sum starv teirra kann fara fram-eftr.

Øllum monnum í Føroyum er greitt, at vit her á landi eru farin undir eitt uppbyggingarverk, sum ikki hevur sin lika síðan Føroyar vóru bygdar. Somuleiðis er øllum monnum greitt, at hetta stóra uppbyggingartiltak hevur vána vónir at eydnast, um ikki øll megí landsins er uppi í og leggur sær nær, at úrslitið skal verða hitt besta.

Óg mest ástendur teimum, ið kjósaðir eru til oddamenn. Skal Løgting okkara aftur koma upp í beiskan tvidrátt, fer tað uttan iva at hava oyðandi ávirkan á uppbygging landsins.

Tað vórðu góð boð, ið frættist til jóla, at Løgtingið einmælt hevði tikið undir felags tingingargrundarlagi at fara niður til Danmarkar við.

Men jólagleðin var stokkut. Framman undan Ólavsökuni komu sendimenn aftur, men teir komu ikki so samdir, sum teir fóru. Donsk stjórn og ríkisdagsnevnd hevur lagt til stjórnarskipan fyri Føroyar, og ein parturin av føroysku sendinevndini sigur seg ikki kunna taka við hesum tilboði.

Øll vita, at i tí nationala politikkinum hava Føroyingar staðið og standa ósamdir; fólkið hevur ymiska áskoðan, hvussu stjórnarskipan okkara skal vera. Tað er tí greitt, at hesar ymisku áskoðanir avspegla seg í

teim monnum, tjóðin velur at umboda seg. Og tað var tí eisini at vænta, at tá ið uppskot kom til stjórnarskipan fyri Føroyar saman við Danmark, mátti hetta bera merki av einum »kompromis«, skuldi nakað fáast á skafti, mátti semingarvegurin verða gingin. Hvør parturin kundi ikki fáa sin vilja framdan, tá var tað ikki tinging og ein semingarroynd.

Nú er Løgtingið sett, og stjórnaruppskotið kemur til viðgerðar. Tað er ilt at siga, hvussu hesir fundir fara at ganga. Friðartekini eru ikki bjørt. Tað kann fáa frama í Løgtinginum, men væl hevði verið, um Tingið alt hevði samst um slíka nýskipan av okkara stjórnarreglum. Og hvat er at velja millum? Fólkið fer ikki aftur at velja sendimenn at fara niður til Danmarkar at tingast; so sum kostirnir liggja fyri, er ætint at fara at byggja á stjórnaruppskotið hetta ella at kvetta.

Tikið skal verða uppáftur, sum byrjað var við: at vit Føroyingar hava í dag ógvuliga ringráð og umstøður at ibirta innlendis klandur, bróðurstríð, sum menn taka til. Heimurin er eisini í tvidrátti og stendur frammán fyri hörðum bardaga. Tað er tí enn meira krevjandi, at hvørt land roynir at semjast innanhýsis so væl, sum til ber.

Ábyrgdarmenn eiga at umhugsast, at hava teir fyri sær eina skipan, sum kann geva okkum arbeiðsrúmd og líkindi at liva og mennast sum tjóð, skuldu teir sissa seg og lagt upp í samarbeiði landi og fólki at gagni.

Lastvognskoyring

Anton Arge (y) Húsabrugv

Tlf. 443

Øll eiga at brúka

Føroyska hondsápu

frá fabrik OKKARA

Føroyar í útvarpinum.

Ólavsökudag hevði danska útvarpið fyririkað eina føroyska løtu í útvarpinum. Danskir sjónleikarar løsu upp týddan føroyskan skaldskap, sangur var at hoyra eftir føroysku sangkvinnuni, Ellen Højsted; tú hoyrði eitt brøt av føroyskum dansi og kvøðing og til seinast ljóðaði »Eg oyggjar veit«. Lærarin S. Heinesen skipaði fyri

Tað er so sjáltsamt hjá okkum Føroyingum at hoyra slíkt av egnum uppruna í útvarpi, so øll mugu tykja fragd í og lýða á við tokka og áhuga.

Tað er bert eitt at siga, at ein kann ofta filast á, tá ið vandr sjónleikarar skulu lesa upp skaldskap. Tað kann ofta vera so, at tú ynskti vanlig fólkskaldi heldur gjørt tað — helst skaldið, ið yrkt hevði, sjálvt, ella einhvør við skaldsfigum gávum. Tað tykist, sum ein, ið lærdur er at hava ein listarligan upplestur, beinanvegin meinslar versíð. Rytman og rimíð í orðindunum delta burtur, orðindalagið hoyrist ikki, yrkingin verður við upplestrinum skapað um til prosa.

Men burtur úr øllum so má sigast, at hin føroyski dansurin og kvøðingin eru tað, ið hugfanga okkum mest. Tey munu ivaleyst gjøgnum øll hesi ættarlið hava sett seg í blóðið á okkara fólki, so bert hesi kendu ljóðini komu okkum fyri oyru, hitna vit og kenna okkum at verða flutt burtur í annan heim.

Tit fáa

bestu málingina hjá okkum.

M. P. Jacobsens málarabúð.

Er mathvalurin avtíkin?

Tá ið grindir komu var altíð siður — vist allastaðni í Føroyum — forutan jarðahval at leggja mathval burtur av grindini. So og so nógvir hvalir vórðu tiknir, eftir sum stóðdin á grindini var til, og býttir út eftir húsatali. Mathvalurin var óivað ætlaður til grindamenninar, hann skuldi verða lagdur av sum skjótast, so fólk kundi fáa feska grind at kóka monnunum. Sjálvandi verður tað altíð ójavn, sum vitjað verður inn í hús aftan á grindadráp. Summi hús fáa næstan ikki rúmd fyri fólki, og onnur siggja ikki menniskja — ella kanska, sum viðhvørt verður sagt, steingja dyrnar beinan vegin. Slíkum kann ikki verða farið eftir, tá mathvalur verður býttur út. Hann er forutan at verða matur til móðar og svangar grindamenn eisini ætlaður sum ein bót fyri útlegg, ið bygd hevur av einum grindadrápi. Ti t. d. hjá littari bygd er tað stór útreiðsla við grind, har nóg fólks kemur saman og skal hava mat.

Tað er tí vert at spyrja, um tað er satt, ið sagt verður, at mathvalurin skal vera avtíkin. Er tað so, má tað átalast. Jarðahvalurin var avtíkin, og tað var hildið at vera rættvis gerð. Men istaðin fyri jarðahval er tað beint, at bygd, har grind kemur, fær lagdan av ein líkligan mathval, tí sum ávist er, skulu grindamenn hava mat, og bygdin eigur at fáa hetta sum bót fyri sitt útlegg og sin ómak.

Fyrirpartsgenta

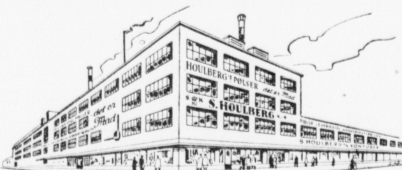
fær pláss.

Prentsmj. v. á.

Vit levera

KJOT-PYLSUR-FLESK
OG KONSERVERS

í allar bestu kvalitetum.

Umboð:

Otto Jacobsen

Vestmanna

S. HOULBERG A/s

Fedevarer - Pølser - Leverpostej og Konserverfabriker

KØDBYEN

Statskontrol 352

KØBENHAVN